

Wall Street i la butxaca de l'espanyol

Malgrat la llunyania del mercat nord-americà, el que passa allà ens afecta i no per bé

JOSEP OLIVER

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 27.09.08*

La crisi financera internacional està amenaçant els fonaments del sistema financer nord-americà. I les excepcionals mesures que s'han pres confirmen la importància del que ha passat. L'origen es remunta a l'agost del 2007, amb l'emergència d'una contundent sequera dels mercats internacionals de crèdit i diners. Així, per a bancs i institucions financeres de tot el món, des d'aleshores ha estat molt més difícil obtenir fons, per la falta de confiança sobre qui tenia pèrdues i de quin volum es tractava. A partir de llavors, els bancs centrals van començar a injectar diners per ampliar la seva oferta i reduir el seu cost. I aquest procés de notables tensions financeres es va allargar fins que el que apareixia com una crisi de liquiditat va començar a derivar en una altra de molt més seriosa, de solvència.

Així, la Setmana Santa del 2008, la fallida del banc de negocis Bearn Stearns, al qual la Fed americana va haver de recolzar amb més de 30.000 milions de dòlars, va destapar la caixa dels trons. Després d'aquesta fallida va venir, al setembre, la nacionalització de facto dels gegants hipotecaris Fannie Mae i Freddie Mac (amb actius de més de 5 bilions de dòlars), la fallida de Lehman Brothers, la venda de Merrill Lynch per evitar-ne la suspensió i la compra d'AIG per part del Govern federal (amb actius que superen els 1,3 bilions de dòlars).

Finalment, la garantia del Govern sobre els mutual funds (1,4 bilions de dòlars), i la dotació de 700.000 milions de dòlars per a la creació d'un banc dolent que compri els actius tòxics al sistema financer americà, els aparqui i els revengui quan pugui, han estat els capítols --¿finals?-- d'aquesta dramàtica història.

En síntesi, el Govern americà, amb un deute que s'acosta als 6 bilions de dòlars, ha adquirit compromisos que el superen llargament. I el dèficit inicial de 450.000 milions de dòlars s'acabarà situant en el bilió.

El lector que hagi arribat fins aquí segur que manifesta sentiments contradictoris. Una mica atònit per l'envergadura de les xifres. Confús perquè no acaba d'entendre en què l'afectarà aquest enorme forat. I segur que el que passa als Estats Units no és bo. I té tota la raó. Malgrat la llunyania del mercat immobiliari nord-americà, el que passa allà ens afecta, i ens afectarà, molt, i no pas per a bé.

¿Quins són els canals pels quals circulen aquestes negatives conseqüències del col·lapse americà?

El primer, i el més important de tots per a les famílies, l'estan patint en aquests moments, o el patiran ben aviat, aquells que hagin de revisar pròximament les hipoteques. Observaran que l'euríbor ha tornat a pujar, fins a cotes màximes, per sobre del 5,6%. En realitat, les pujades des de l'estiu passat reflecteixen directament l'escassetat de crèdit que la crisi financera americana ha generat.

Una segona conseqüència, vinculada a l'anterior, és l'agudització de la crisi immobiliària espanyola, generada inicialment pels nostres propis

excessos comesos. La falta de fons per finançar l'activitat immobiliària en reforça l'ensorrament i, a més a més, l'estén a la resta de l'economia.

El negatiu efecte sobre el finançament de les nostres empreses i famílies apareix com un tercer, i potencialment molt preocupant, efecte del col·lapse financer americà. I ja comencem a sentir les conseqüències contractores d'aquesta falta de liquiditat empresarial i familiar, tant en forma de descens de la inversió com del consum.

Un quart impacte procedeix de la caiguda del dòlar, parcialment vinculada als temors que genera l'excessiu endeutament americà. I les conseqüències de la pèrdua de valor de la divisa dels Estats Units són clarament negatives per a nosaltres. En primer lloc perquè la fortalesa de l'euro és una mala notícia per a treballadors i empresaris de la indústria, encara que l'agraïm com a turistes. I, en segon terme, per la vinculació entre pèrdua del dòlar i alça del petroli, encara que no tot l'augment derivi d'aquella caiguda. Per a mostra, el botó del que va passar divendres de la setmana passada: el descens del dòlar va causar l'augment més important contemplat en un dia del preu cru Texas (de 89 dòlars per barril a 107).

Un últim aspecte que també ens afecta és el generat per la pèrdua d'activitat que es produeix a la resta d'Europa i als països emergents. Una part, no pas menor, del nostre benestar ve de fora, perquè la nostra economia està molt oberta a l'exterior. Per exemple, la sequera de crèdit i l'alça del petroli han afectat negativament el turisme estranger (l'agost passat ha caigut en 800.000 persones), alhora que l'ocupació hotelera també disminuïa amb una certa intensitat. Qualsevol pèrdua d'activitat fora de les nostres fronteres la paguem, tard o d'hora, aquí.

Problemes de disponibilitat i de preu del crèdit, crisi immobiliària aguditzada, dificultats de finançament per a les empreses, pèrdua de competitivitat exterior, alces del petroli i d'altres primeres matèries i reducció de l'activitat per la caiguda global en el creixement del PIB són, entre altres, les més importants conseqüències d'aquell desgavell.

¿Ens interessa el que passa a Wall Street? Per bé o per mal, el que passa allà és més que rellevant per al nostre benestar.

* Catedràtic d'Economia de la UAB.